

ANNEX 1. FITXES DE TEMES IMPORTANTS

FITXA 13

COORDINACIÓ ENTRE ADMINISTRACIONS, TRANSPARÈNCIA I PARTICIPACIÓ

1 Descripció

La complexitat tècnica, ambiental, econòmica, legal i social de la gestió hídrica reclama a les institucions públiques un esforç important pel que fa a la coordinació entre administracions, així com en el compliment de la seva obligació de donar publicitat a les deliberacions i els actes relacionats amb les seves atribucions i accés a la informació que generin.

1.1 Competències en la gestió de l'aigua

L'Estat espanyol, en atenció al seu ordenament constitucional, està descentralitzat en els tres nivells en què es configura l'Administració pública (de l'Estat, de les comunitats autònomes i de l'Administració local) amb competències específiques sobre el mateix territori, en el cas que ens ocupa sobre la mateixa Demarcació Hidrogràfica. A les Illes Balears aquestes competències corresponen a:

- Administració General de l'Estat: Aplicació de la Llei d'Aigües, coordinació amb la UE en l'aplicació de la Directiva Marc de l'Aigua i competències en domini públic hidràulic d'interès general i aigües marítimes.
- Govern de les Illes Balears: Planificació hidrològica, control i autorització d'aprofitaments, protecció dels recursos hídrics i de la qualitat de l'aigua, gestió del cicle integral de l'aigua, serveis de sanejament i d'abastament en alta (delegats via conveni) i prevenció i gestió de sequeres i inundacions.
- Administracions Locals: Els Ajuntaments subministren d'aigua potable i gestió de les xarxes de distribució, clavegueram i depuració. Els Consells Insulars tot i no tenir competències també poden tenir funcions de suport tècnic, coordinació o gestió d'infraestructures supramunicipals.

Annex 1 Fitxes de Temes Importants **Quart cicle de planificació hidrològica (2028-2033)**

D'aquesta manera, el Govern de les Illes Balears és l'òrgan administratiu què, mitjançant la Direcció General de Recursos Hídrics s'encarrega de la planificació, gestió, protecció i control dels recursos hídrics a l'arxipèlag balear. Per complir amb èxit la seva tasca necessita la coordinació amb la resta d'administracions públiques amb competències sectorials en la matèria.

En el cas de les demarcacions hidrogràfiques amb conques intracomunitàries, l'article 36 bis.4 del TRLA ordena a les comunitats autònomes garantir el principi d'unitat de gestió de les aigües, la cooperació en l'exercici de les competències que en relació amb la seva protecció puguin tenir les diferents administracions públiques.

En el marc de les seves competències, totes les administracions públiques (locals, autonòmiques i estatals) exerceixen funcions d'administració i control, de programació i materialització d'actuacions i mesures, recapten tributs i realitzen estudis. Per aquest motiu, l'organització i col·laboració entre aquestes administracions públiques és essencial per gestionar de manera coherent, eficient i sostenible els recursos hídrics.

A més a més, cal considerar que algunes administracions sense competències directes en la gestió del recurs, com l'ordenació del territori, les polítiques agràries o les relacionades amb el transport marítim, poden tenir un efecte significatiu sobre les aigües, per la qual cosa, la coordinació interadministrativa amb elles també resulta essencial.

Els Plans Hidrològics han d'elaborar-se en coordinació amb les diferents planificacions sectorials que les afectin, tant pel que fa als usos de l'aigua com als usos del sòl. Aquesta necessitat es manifesta, per exemple, en què moltes de les actuacions previstes en el Programa de mesures del PHIB han de ser executades per administracions locals o autonòmiques i estatals sense competències en recursos hídrics.

1.2 Participació pública i transparència

D'acord amb la Llei 27/2006, del 18 de juliol, per la qual es regulen els drets d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient, la informació ambiental que està en poder de l'organisme de conca ha de ser posada a disposició dels interessats i el públic general.

La informació pública implica un subministrament efectiu d'informació, que ha d'arribar a tots els interessats. És una acció de l'abast més gran, on l'Administració

Annex 1 Fitxes de Temes Importants Quart cicle de planificació hidrològica (2028-2033)

promotora posa a disposició la informació, sense que es requereixi una intervenció formal dels interessats.

Pel que fa a la participació, un dels objectius principals és donar al públic l'oportunitat de ser escoltat de manera prèvia a la presa de decisions, afavorint així la governança i la corresponsabilitat en la definició de les polítiques d'aigua. Se cerca comunicar, activar, experimentar, recollir i documentar, prenent com a valors guia els d'inclusivitat, transparència, cooperació i innovació. Concretament es pretén:

- Impulsar la informació i la participació activa a la gestió del cicle integral de l'aigua.
- Generar transparència de la gestió i planificació de l'aigua.
- Sensibilitzar i capacitar la societat.

Per tal de promoure la participació activa i establir un contacte directe entre l'Administració hidràulica i aquells usuaris o entitats relacionades amb l'aigua, la Demarcació compta amb les Juntes Insulars d'Aigües de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera. Es tracta d'òrgans consultius, de participació i planificació en matèria d'aigües, en l'àmbit dels territoris respectius. Entre d'altres, les Juntes Insulars d'Aigües exerceixen, en els seus àmbits territorials respectius, les funcions següents:

- Participar com a òrgans consultius i assessors en la planificació dels recursos hidràulics de l'illa, sense perjudici del règim concessional i dels drets dels usuaris.
- Formular propostes a la Direcció General de Recursos Hídrics i a la Junta de Govern sobre els criteris i les directrius per a la planificació hidrològica i sobre qualsevol altre assumpte relacionat amb el paràgraf anterior.
- Conèixer i informar sobre el Pla Hidrològic i les revisions posteriors que se'n facin quan afectin l'àmbit insular corresponent.
- Informar sobre les qüestions relatives a l'ordenació del domini públic hidràulic, com també qualsevol altres que per considerar-se d'interès general la Junta de Govern o el president les hi sotmeti a consideració.

Annex 1 Fitxes de Temes Importants Quart cicle de planificació hidrològica (2028-2033)

- Control i fer un seguiment de l'evolució i del règim d'exploració dels aqüífers compresos dins l'àmbit territorial corresponent, en coordinació amb la resta d'òrgans de l'administració hidràulica.
- Qualsevol altres funcions que reglamentàriament se li atribueixin.
- Ser escoltada en l'adopció de les mesures especials previstes en l'article 56 de la Llei d'aigües, en el cas que afectin un únic àmbit geogràfic insular.

Per altra banda, com a una eina clau per a la transparència i la participació ciutadana en la gestió de l'aigua, el *Portal de l'Aigua de les Illes Balears* (<https://www.caib.es/sites/aigua/ca/inicio/>) és una plataforma digital oficial gestionada pel Govern de les Illes Balears que centralitza tota la informació relacionada amb la gestió dels recursos hídrics de l'arxipèlag.

Aquest portal ofereix dades, informes i eines per al seguiment, la planificació i la gestió sostenible de l'aigua, tant per a l'ús ciutadà com per a tècnics i administracions. Permet consultar dades actualitzades, informes tècnics i informació sobre projectes i normatives.

La Secció 2a del Reial decret 907/2007 regula la participació pública en el procés de planificació hidrològica, amb l'objectiu de garantir que la ciutadania, els usuaris de l'aigua i les parts interessades puguin intervenir de manera activa i informada en les decisions sobre la gestió dels recursos hídrics. Aquesta participació es concreta en tres moments clau: primer, la publicació del programa i calendari dels treballs; després, la difusió de l'esquema provisional dels temes importants; i finalment, la consulta del projecte de pla hidrològic. En cada una d'aquestes fases s'obre un període mínim de sis mesos perquè el públic pugui examinar els documents i presentar observacions o suggeriments.

Els organismes de conca són els responsables de facilitar aquest procés, promovent la transparència, l'accessibilitat i l'eficàcia de la participació. Per fer-ho, han de assegurar que la informació es difongui àmpliament, utilitzant mitjans electrònics, publicacions oficials i altres canals adequats per arribar a tots els sectors socials. Aquesta participació pública no només permet una millor comprensió dels problemes de gestió de l'aigua, sinó que també contribueix a una presa de decisions més consensuada i ajustada a les necessitats reals del territori.

2 Naturalesa i origen dels problemes

Per a una planificació i gestió del cicle integral de l'aigua adequada,

Annex 1 Fitxes de Temes Importants Quart cicle de planificació hidrològica (2028-2033)

L'Administració hidràulica necessita obtenir informació de diferents àmbits (dades d'extraccions, consums, etc.). Per això, cal la col·laboració d'altres administracions, però també de gestors de l'aigua i altres agents econòmics. No obstant això, algunes vegades la informació és imprecisa, incompleta o, fins i tot, inexistent, cosa que obliga a fer aproximacions a la realitat. La imprecisió generada pot portar a conclusions errònies.

Aquesta situació es posa de manifest en el resum anual de dades d'abastiment urbà d'aigua, subministrament i consum anual per terme municipal que elabora i publica la DGRH. En ell s'especifica la fiabilitat de la informació indicant el percentatge de dades reals, que depèn de la tramesa que n'hagin fet els operadors.

Els diferents plans hidrològics han establert l'obligatorietat que anualment els gestors subministrin les dades de proveïment a l'Administració hidràulica i els ajuntaments han de vetllar pel seu compliment. Tot i això, en alguns municipis la informació tramesa encara és molt deficient, tal com es pot identificar a la taula 1.

Illa	Municipi	Percentatge de dades reals a l'any
		2023
Mallorca	Alaró	100
	Alcúdia	100
	Algaida	100
	Andratx	100
	Ariany	100
	Artà	100
	Banyalbufar	78
	Binissalem	2
	Búger	100
	Bunyola	0
	Calvià	100
	Campanet	0
	Campos	100
	Capdepera	92
	Consell	100
	Costitx	100
	Deià	7
	Escorca	0
	Esporles	100
	Estellencs	100
	Felanitx	42
	Fornalutx	0
	Inca	100
	Lloret de Vistalegre	100
	Lloseta	0
	Llubí	100

Annex 1 Fitxes de Temes Importants
Quart cicle de planificació hidrològica (2028-2033)

Illa	Municipi	Percentatge de dades reals a l'any
		2023
	Llucmajor	95
	Manacor	98
	Mancor de la Vall	0
	Maria de la Salut	100
	Marratxí	100
	Montuïri	100
	Muro	100
	Palma	100
	Petra	0
	Pollença	100
	Porreres	100
	Puigpunyent	0
	Sa Pobla	100
	Sant Joan	89
	Sant Llorenç des Cardassar	100
	Santa Eugènia	100
	Santa Margalida	100
	Santa Maria del Camí	100
	Santanyí	88
	Selva	100
	Sencelles	89
Ses Salines	98	
Sineu	86	
Sóller	100	
Son Servera	100	
Valldemossa	1	
Vilafranca de Bonany	100	
Menorca	Alaior	72
	Ciutadella	100
	Es Castell	100
	Es Mercadal	100
	Es Migjorn Gran	32
	Ferrieres	0
	Maó	88
	Sant Lluís	90
Eivissa	Eivissa	93
	Sant Antoni de Portmany	89
	Sant Joan de Labritja	97
	Sant Josep de Sa Talaia	89
	Santa Eulària des Riu	93
Formentera	Formentera	100

Taula 1.- Percentatge de dades reals en el resum anual de l'any 2023 de proveïment urbà, elaborat per la DGRH a partir de la tramesa d'informació dels gestors dels abastaments.

Les dificultats de finançament, la complexa tramitació administrativa i els diferents factors polítics i de governança estan endarrerint i limitant la implantació del Programa de Mesures (PdM). Una altra dificultat en què es troba

Annex 1 Fitxes de Temes Importants **Quart cicle de planificació hidrològica (2028-2033)**

la Direcció General de Recursos Hídrics a l'hora de dur a terme el seguiment del Pla és el de conèixer l'estat d'execució de les mesures previstes en el PdM i que pertanyen a altres administracions. D'ofici, cap administració comunica l'estat d'execució d'aquestes mesures.

La falta de comunicació fluïda entre els diferents organismes implicats, representa una dificultat en la implementació eficient de les polítiques hidrològiques. Sinó es disposa de canals de comunicació efectius, de protocols clars de col·laboració i de sistemes compartits d'informació i dades, es poden donar problemes que afectin l'eficiència i la coherència de les polítiques. Aquesta situació pot conduir a la sobrecàrrega de tasques administratives i inclús a buits de competències.

A això s'hi suma la disparitat de recursos tècnics i humans entre administracions, així com la dificultat per alinear prioritats, fet que pot frenar la implantació de plans integrats i eficients.

3 Localització

Aquest tema important no presenta una localització concreta i és aplicable a tota la Demarcació.

4 Sectors i activitats generadores del problema

L'Administració hidràulica i totes les administracions que intervenen en el procés de planificació i gestió dels recursos hídrics, però també d'altres sense competències directes que poden tenir un efecte destacable sobre les aigües.

5 Plantejament d'alternatives

5.1 Previsible evolució del problema sota l'escenari tendencial (alternativa 0)

L'alternativa 0 o tendencial implica el compliment de la normativa i l'execució de les mesures previstes al Programa de Mesures del PHIB de tercer cicle.

5.1.1 Normativa del PHIB

L'article 129 del PHIB de tercer cicle incideix què, sobre la base del principi de col·laboració entre administracions públiques, l'entitat pública o privada que subministri aigua per a proveïment a població, qualsevol que sigui el títol habilitant, facilitarà a l'Administració hidràulica, anualment i dins del primer trimestre de cada any informació referent als volums d'aigua subministrats i facturats, entre altre de relacionada.

Annex 1 Fitxes de Temes Importants **Quart cicle de planificació hidrològica (2028-2033)**

Per altra banda, respecte a la coordinació entre plans, el PHIB en fa referència entre aquest i el Pla de gestió de riscos d'inundació. Tant l'article 89 com el 96, incideixen en la coordinació entre l'Administració hidràulica i les administracions afectades i, en concret, les competents en ordenació territorial i protecció civil.

Pel que fa a la participació pública, el títol XII se centra en ella, juntament amb el seguiment i la revisió del Pla. D'aquesta manera, l'article 136 determina que l'Administració hidràulica establirà el sistema organitzatiu i cronograma marc associats al desenvolupament dels procediments d'informació pública, consulta pública i participació activa per al seguiment i revisió del PHIB.

Incideix a dir què els mètodes i tècniques de participació se centraran en la consulta pública dels documents, enquestes, tallers participatius, reunió de les juntes insulars i del Consell Balear de l'Aigua.

Els punts de contacte per a la consulta i obtenció de documentació i informació relacionada amb el Pla durant els processos d'informació pública, consulta pública i participació activa són la seu de la DGRH i el web del Portal de l'aigua dels Illes Balears.

5.1.2 Programa de mesures del PHIB

Les mesures relacionades amb la coordinació entre administracions contemplen, tant les pròpies d'elaboració i seguiment del PHIB, com d'altres que requereixen la col·laboració entre institucions per al seu correcte desenvolupament. Tres de les mesures considerades són compartides amb els TI. 05 Conservació i requeriments hídrics de les masses d'aigua epicontinental, TI. 06 Explotació sostenible de les aigües subterrànies i repartiment de l'aigua entre els diferents usos i municipis i TI. 12 Efectes del canvi climàtic sobre els recursos hídrics i mesures per mitigar el consum energètic en el cicle de l'aigua.

Es comptabilitzen 12 mesures associades al TI; 7 classificades com a bàsiques i 5 com a complementàries, amb una inversió prevista de 36,4 M€. El 17% de les mesures ja han estat finalitzades amb una inversió de 202.000 €. El 33%, amb una inversió de 2,0 M€, s'estan executant actualment, el 8%, amb una inversió de 180.000 € són periòdiques, també el 8%, però amb 18,0 M€ s'han planificat i, el 33%, amb una inversió de 16,0 M€, estan pendents d'execució (figura 1).

Annex 1 Fitxes de Temes Importants Quart cicle de planificació hidrològica (2028-2033)

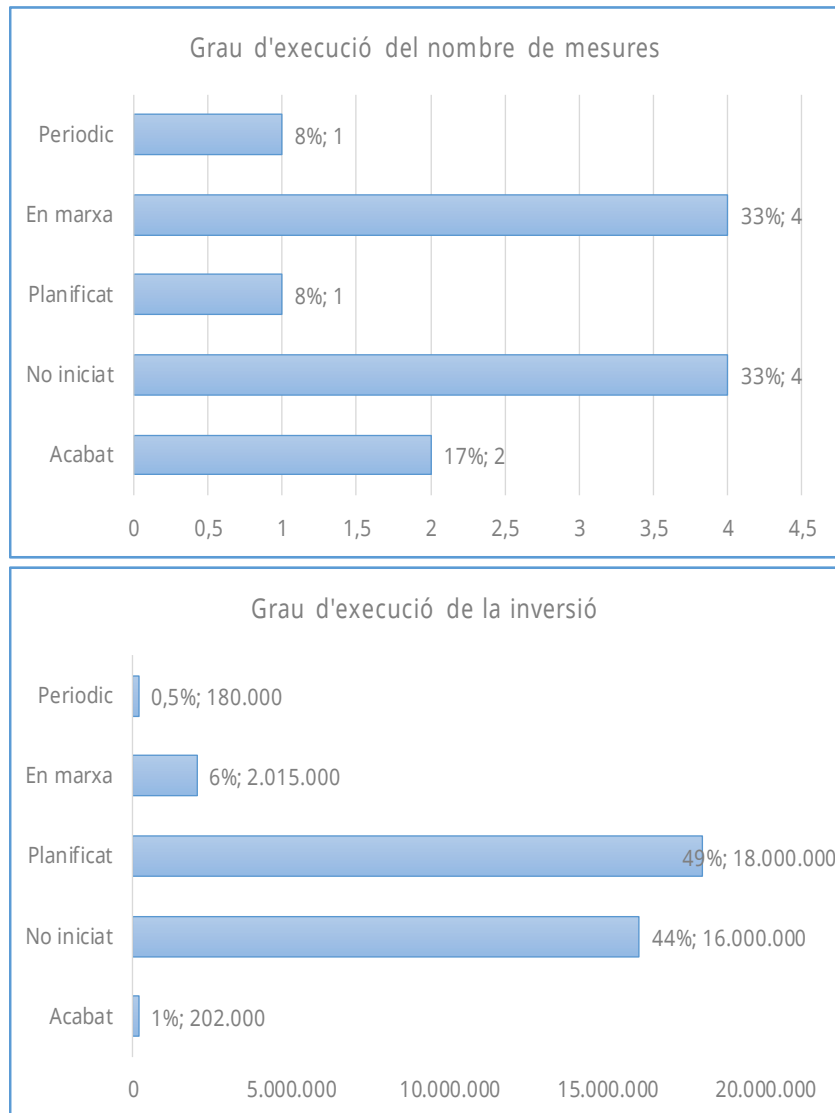

Figura 1.- Grau d'execució de les mesures i de la inversió.

En el tercer cicle de planificació es preveu l'execució de 9 mesures per aquest tema important. Impliquen una inversió de 34,9 M€, de la qual l'1,3% ja s'ha executat i el 98,7% es troba pendent. Aquesta inversió correspon al 95,8% del total pressupostat al Programa de mesures per aquest TI en els diferents cicles de planificació.

Per una banda, les actuacions considerades són les de redacció, seguiment i avaluació del PHIB, juntament amb el disseny i execució del procés de participació pública i el desenvolupament i redacció de l'avaluació ambiental estratègica. Per l'altra banda, corresponen a mesures a desenvolupar en coordinació entre administracions, especialment al litoral, però també en altres circumstàncies.

5.2 Solució complint els objectius ambientals a 2033 (alternativa 1)

Cal plantejar una millora de la coordinació entre administracions per obtenir un major flux d'informació i transparència de les dades. Aquesta millora es pot plantejar, tant aprofitant eines digitals com amb la definició de canals de cooperació i coordinació.

També pot ser d'interès promoure la constitució d'organismes mancomunats com consorcis municipals i comunitats d'usuaris per tal d'unir els interessos d'ajuntaments i col·lectius en un sol interlocutor, facilitant així, la comunicació entre administracions.

5.3 Alternativa en cas de no assolir els objectius ambientals a 2033 (alternativa 2)

Si tot així la informació no flueix com seria desitjable, es poden establir mesures coercitives per forçar la seva comunicació.

6 Decisions que poden adoptar-se de cara a la configuració del futur PHIB

- 1) Millora de la gestió i accés a la informació mitjançant l'establiment de noves eines digitals compatibles entre administracions per compartir dades amb continguts rellevants.
- 2) Exigència de compliment de la normativa a les entitats o administracions que no faciliten les dades que estan obligades a presentar amb establiment de penalitzacions.
- 3) Condicionar les ajudes econòmiques als ajuntaments al compliment efectiu de la normativa del PHIB, incloent l'aprovació i aplicació d'ordenances d'estalvi d'aigua, Pla de gestió sostenible de l'aigua i Plans Integrals de Gestió de Sistemes de Sanejament.
- 4) Millorar la transparència i l'accés a la informació relacionada amb la gestió de l'aigua, facilitant la publicació i interoperabilitat de les dades de totes les administracions competents.
- 5) Ampliar l'actual cànon de sanejament cap a un cànon integral de l'aigua, que inclogui tot el cicle de l'aigua en alta (abastament, sanejament i reutilització).

Annex 1 Fitxes de Temes Importants
Quart cicle de planificació hidrològica (2028-2033)

- 6) Promoure l'aprovació d'una llei balear de l'aigua que reforci els instruments de governança, participació pública, transparència, control, cooperació institucional i finançament.
- 7) Determinar clarament les competències i responsabilitats de cada administració per evitar solapaments o buits de gestió.
- 8) Definició de canals transversals de cooperació i coordinació entre administracions.
- 9) Establiment d'un Pacte de l'Aigua entre municipis amb responsabilitat institucional.
- 10) Creació d'espais de coordinació tècnica i política estables i interadministratives.
- 11) Establir protocols de comunicació i resposta conjunta entre administracions davant situacions d'emergència (com sequeres o inundacions).
- 12) Promoure la creació de consorcis municipals i comunitats d'usuaris per millorar la interlocució entre administracions i la gestió de la informació.
- 13) Incorporar un cos funcional especialitzat a cada illa que permeti una vigilància permanent del domini públic hidràulic i un control rigorós de les extraccions i abocaments.
- 14) Reforçar la coordinació entre les diferents administracions i entitats executores, amb compromisos estables de finançament a on es prioritzin els criteris tècnics i no polítics.
- 15) Reforçar el consens i la involucració de les administracions competents (estatals, autonòmiques i locals) en totes les fases de cada mesura, millorant la coordinació i la previsió pressupostària i de licitacions.
- 16) Constituir comissions tècniques de seguiment centrats en temàtiques específiques, un portal de dades compartides i mecanismes que afavoreixin un clima de confiança i cooperació davant problemes comuns en la gestió de l'aigua.

Annex 1 Fitxes de Temes Importants
Quart cicle de planificació hidrològica (2028-2033)

- 17) Garantir una assignació més eficient dels recursos mitjançant instruments econòmics adequats, una coordinació interadministrativa efectiva, el foment de la conscienciació ciutadana i l'establiment de processos continus d'aprenentatge i adaptació institucional.
- 18) Establir mecanismes d'avaluació interinstitucionals per auditar el grau de compliment de les mesures del PHIB i l'execució del seu pla d'inversions, garantint la transparència i l'eficàcia en la gestió dels recursos.

7 Temes Importants relacionats

Aquest tema important està relacionat amb tots els altres.